

06.013

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛ. ΤΖΑΤΖΑΝΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ "ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ,"
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1942—ΜΑΡΤΙΟΣ 1946)

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
1946

060.13
ΤΖΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΛ. ΤΖΑΤΖΑΝΗ

ΔΩΡΕΑ
ΠΡΟΞΕΝΟΥ ΕΜΜΑΝ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ
1954

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ "ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ"
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1942—ΜΑΡΤΙΟΣ 1946)

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
1946

Χαρισμένο στην «Κρητική 'Αλληλεγγύη»
για την πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν της.
Γ. Α. Τ.

ΣΤΗΝ «ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»

Από τὸν πόνο μέσα γεννημένη λαμπρὴ ἰδέα καὶ σκέψη στοργικῆ,
ὀρθώθηκαν τὸν πόνο νὰ γιατρέψης, ποὺ ἡ μπόρα σκόρπισε στὸ ἔν-
[δοξο νησί.

Ἀκούραστη σ' ἀγῶνες καὶ θυσία με σὺνθημα: ἀγάπη καὶ δουλειά,
προστάτιδες παντοῦ τῆ δυστυχία, καὶ ἔσωσες τῆς Κρήτης τὰ παιδιὰ.

Στὸ δρόμο σου ἐμπόδια κι' ἂν βρεθῆκαν, τὰ γκρέμισες με χέρι στα-
[βαρό,

καὶ προχωρεῖς με τέρμα σου Νικήτρα κάθε φορά κι' ἀνώτερο σκοπό.

Προχάρει πάντα καὶ στὸ πλάι σου θὰ μένη προστάτης κραταιὸς καὶ
[δυνατός,

αὐτὸς ποὺ νειώθει τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ ὄνειρά σου, ἀθάνατος ὁ
[Κρητικὸς Λαός.

ΕΛ. ΚΟΥΜΒΗ]

Millî Kütüphane ve Müze Genel Müdürlüğü

EL KÖYÜMÜZ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

"Εξ όλόκληρα χρόνια άτομα και οικογένειες, λαοί και έθνη, ένας όλόκληρος κόσμος εκατομμυρίων ανθρώπων, έστέναζαν κατά από ένα βραχνά, ένα εφιάλτη, μιá κατάρρα, υποφέροντας σκληρά δεινά κι' άνειπωτες συμφορές.

"Εξ όλόκληρα χρόνια ή ανθρωπότης όλόκληρος είχε εμπλοκή σ' ένα πρωτάκουστο μακελειό, σ' ένα πρωτόγνωρο άλληλοεξόντωμα, στο οποίο τόν έρριξαν δύο παράφρονες άνθρωποι, που στο μυαλό τους ουσπειρώθηκαν όλες οι σκοτεινές δυνάμεις του κακού, για ν' άποτολήσουν τόν έξοντωτικό πόλεμο κατά τών φωτεινών δυνάμεων του καλού.

"Εξ όλόκληρα χρόνια κύλισαν βαρειά, με έριδες και μίσση, με δάκρυα και στεναγμούς, με πόνους και πληγές, με έρεπια και χαλάσματα, με τάφους και αίματα, με μαρτύρια και θυσίες παντός είδους, και πάσης φύσεως, πρωτάκουστα και πρωτοφανή στην ανθρωπότητα.

Μα τά ξε αυτά χρόνια ή ανθρωπότης ζούσε τó άπέραντο δράμα της μ' ένα μεγάλο καύμό και μιá κρυφή έλπίδα, με ένα βαθύ πόθο και μιá δυνατή λαχτάρα, με ένα άπέραντο όνειρο και μιá τρανή πίστι: τής νίκης, τής λευτεριάς και τής ειρήνης...

Και νά σήμερα, ύστερα από τά ξε αυτά άπαισία χρόνια, ύστερα από μιá σκληρή πάλη κι' ένα τρανό άγώνα, οι δυνάμεις του κακού νικήθηκαν επί τέλους από τις δυνάμεις του καλού, οι καύμοι έθεραπεύθηκαν, οι έλπίδες έδικαιώθηκαν, οι πόθοι έξεπληρώθηκαν, τά όνειρα έλαβαν σάρκα και όστα, οι λαχτάρες έπραγματιποιήθηκαν και ή πίστι ένίκησεν, ή λευτεριά άπλώθηκε σ' όλους τούς ύποδούλους λαούς και ή ειρήνη του Θεού θά βασιλεύση πλέον σ' όλόκληρη τήν υδρόγειο σφαίρα...

Στόν τιτάναιο αυτό άγώνα του δικαίου με τó άδικον, τής άρετής με τήν κακία, του φωτός με τó σκότος και στη νίκη τών πρώτων κατά τών δευτέρων, τά μέγιστα συνέβαλε και ή μικρά, άλλ' ένδοξος χώρα μας, ό πτωχός αλλά γενναίος λαός μας.

Τό έπος τής Άλβανίας και ή θρυλική μάχη τής Κιρίτης άνέτρεψαν τά σχέδια τών όλετήρων τής ανθρωπότητος και έπεδρασαν σωτήρια επί τής έκβάσεως του πολέμου.

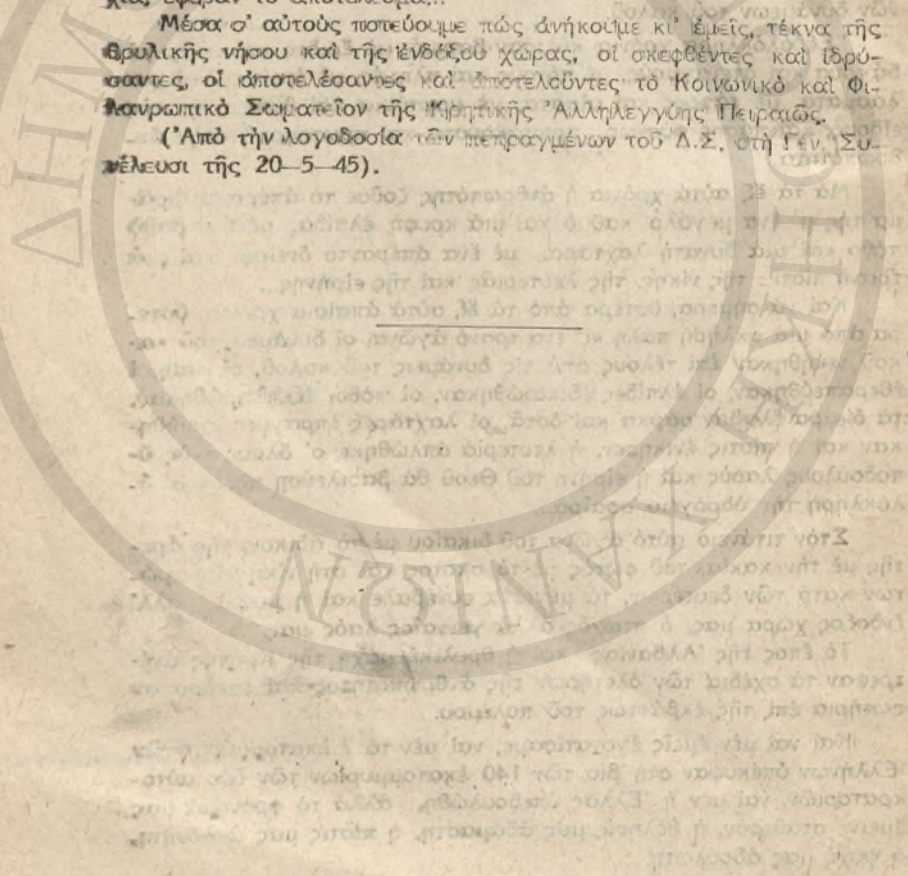
Και ναι μεν έμεις έγονατίσαμε, και μεν τά 7 εκατομμύρια τών Έλλήνων υπέκυψαν στη βία τών 140 εκατομμυρίων τών δύο αυτοκρατοριών, και μεν ή Έλλάς ύπεδουλώθη, άλλα τó φρόνημά μας έμεινε σταθερόν, ή θέλησίς μας άδάμαστη, ή πίστις μας άκλόνητη, ή ψυχή μας άδούλωτη.

Τέσσερα χρόνια πείνας και γύμνιας, δακρύων και στεναγμών, φυλακίσεων και εξορίας, συγκληρώσεων και στρατοπέδων, βασανιστηρίων και ομωγών, θανάτων και κητελεύσεων, συμφορής και «θλήρου», δεν έστώθησαν έκανα να μάς δαμάσουν, αλλά για άλλη μια φορά σή ύποδουλωθείσα Έλλάς ένίκησε τον βάρβαρο κατακτητή!!!»

Στό έπος και τόν θρόλο αυτόν, αλλά και στον άδωματο, ποιητικότροπο και πολυειδή άρθωνα της αντίστασης, πολλοί οι γενναίοι, περισσότεροι οι ήρωες, ισοίσοι οι μαρτυρες, μικροί και μεγάλοι, νέοι και γέροντες, άνδρες και γυναίκες, γνωστοί και άγνωστοι, έπιφανείς και άσημοι, ελεύθεροι και δούλοι, μικράν και έγγυς, άταμα και ιδιώτες, άργον μένοι και άνοργάνοι, πού με τη θάλησι και την πίστι, τόν άγωνα και την θυσία, τό μαστύριο και τόν θάνατο, έδημιούργησαν τις προϋποθέσεις, συνέβαλαν στην έπιτυχία, έφεραν τό άποτέλεσμα...

Μέσα σ' αυτός ποτεύομε πώς άνήκοιμε κι έμείς, τέκνα της θρωλικής νήσου και της ένδούου χώρας, οι σκεφθέντες και έδρυσαντες, οι άποτελεύσαντες και άποτελούντες, τό Κοινωνικό και Φιλανθρωπικό Σωματείο της Κρητικής Άλληλεγγύης Πειραιώς.

(Άπό την λογοθοσία των πεπραγμένων του Δ.Σ. στη Γεν. Συζέλευσι της 20-5-45).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

“Όταν, ύπερα από τὸ μεγάλο κατακλυσμιασθῆναι τῆς γλυκεῖας μας πατρίδας, ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς ἀφθάστου δόξης καὶ τοῦ ἀπεράντου μεγαλείου, πού τὴν εἶχε ἀνεβάσει ὁ ἀνέκφραστος ἠρωϊσμός τῶν ἀθανάτων τέκνων τῆς, γύρω μας ἔχαιναν οἱ πληγῆς καὶ βαθὺ ἀπλώνετο τὸ βράθειρο τοῦ καταποντισμοῦ μας καὶ σωροὶ κατέκειντο τὰ ἐρείπια. “Όταν, σκυφτὸς κι’ ἀπελπισμένος, ὁ πατέρας ἐγύριζε μ’ ἀδειανά τὰ χέρια στὸ σπιτί, πού στόματα πεινισμένων ἐμέλιζαν καὶ μάτια ἀπελπισμένα ἐφάνερωναν τὸν πόνο καὶ τὴ συμφορὰ. “Όταν, ἀπαρηγόρητη ἡ μάνα, ἔβλεπε τὸ παιδί τῆς νὰ ξεψυχᾷ στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου, ἀνήμερη νὰ τὸ βοηθήσῃ. “Όταν τὰ παιδιά μας, τὰ Ἑλληνόπουλά μας, μὲ χνουδατὸ τὸ πρόσωπο, μὲ ὀρθῆς τὶς τρίχες, μὲ πλαδαρῆς τὶς σάρκες, μὲ χαμένα τὰ μάτια βαθεῖα στὶς κόγχες καὶ θαμπὸ τὸ βλέμμα, μὲ ἀντιφεγγίζοντα τ’ αὐτιά, μὲ σκελετωμένα τὰ κορμιά, ράκη ἀνθρώπινα, σκιῆς φαντασμάτων, γυμνά καὶ ξυπόλητα, γύριζαν στοὺς δρόμους καὶ κοιτόνταν στὰ σταυροδρόμια, ἐκπέμποντας τὶς σπαρακτικῆς κραυγῆς τοῦ «ΠΕΙΝΑΩ!» “Όταν μὲ λαίμαργα μάτια ἔστεκαν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν ἀπαισίων τυράννων, ἔτοιμα νὰ ὀρμήσουν σάν ὄρνεα σὲ ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα, ποιὸ θ’ ἀρπάξῃ τὸ ξεροκόμματο ἢ τὸ γυμνὸ κόκκαλο, ἢ τὸ σάπιο ἀντικείμενο, πού (ψηλά ἀπὸ τὰ μέγαρά μας) θάρρηναν οἱ κτηνώδεις ὑπάνθρωποι, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὸν ἀπάνθρωπο σαδισμό τους· ἢ ἐτριγύριζαν τὰ δαχεῖα τῶν ἀπορριμμάτων, περιμένοντας ὄρες ὀλόκληρες νὰ φθάσῃ ὁ ντενεκὸς μὲ τὰ σκουπίδια, γιὰ νὰ πῆσουν σάν γυπτες ἐπάνω, νὰ σκαλίσουν καὶ νὰ βροῦν τὶς λεμονόκουπες, τὰ κουκούτσια, τὰ κόκκαλα, τὰ σάπια πράγματα, γιὰ νὰ γλύψουν καὶ νὰ χορτάσουν τὴν πείνα τους(!). “Όταν ἀτέλειωτες ἦταν οἱ νεκρικῆς πομπῆς τῶν νεκροφόρων, τῶν κάρρων, τῶν χειραμαξιῶν καὶ κάθε μεταφορικοῦ μέσου, ἀλλὰ καὶ τῶν μαυιάδων μὲ τὰ νεκρά παιδιά στὴν ἀγκαλιά, γιὰ τὰ κοιμητήρια, πού δὲν προλάβαιναν ν’ ἀνοίγουν τοὺς μαύρους τάφους των, γιὰ νὰ δέχωνται σωρηδὸν τ’ ἀνθρώπινα κουφάρια. “Όταν σὲ κάθε βῆμα ἀντίκρυζε κανεὶς ξαπλωμένους στοὺς δρόμους νεκροὺς τοὺς γέρους καὶ τὶς γρηῆς, τὰ παλληκάρια, τὶς κοπέλλες καὶ τ’ ἀθῶα παιδιά. “Όταν ὄλους μας, βαρεῖα ἐπλάκωνε ἡ ἀπελπισία, σκληρὰ ἐμάστιζεν ἡ πείνα, κι’ ὀλέθρια ἐθέριζεν ὁ θάνατος. “Όταν τίποτε δὲν ὑπῆρχε στὴν Ἀθήνα καὶ στὸν Πειραιᾶ μας, καὶ κανεὶς δὲν ἐσκέπτετο γιὰ τὸν διπλανό του, τὸν συνάνθρωπό του, γιὰ τὸ παιδί, τὸ βλαστάρι τῆς φυλῆς μας, τὴν αὐριανὴ Ἑλλάδα μας. Τότε, τὸν Γενάρη τοῦ 1942, δυὸ Κρητικοί, ὁ γράφων τὶς γραμμῆς αὐτῆς καὶ ὁ Ιατρός

Σιφαλάκις, στενοί φίλοι και συνεργάται, αφού πολλές φορές αν-
ταλλάξαμε τις γνώμες μας, διαπιστώσαμε την τραγική κατάσταση,
«βίδαμε τους κινδύνους που διέτρεχαν τὰ Ἑλληνόπουλα, μὰ πρὸ
παντὸς τὰ Κρητικόπουλά μας, γιατί τὸ ἱστορικόν μας Σωματεῖον
«Ἡ Ὁμόνοια» δυστυχῶς ἦταν νεκρὸ και γιατί, ἔκτος τῶν ἄλλων,
ἡ ἰδική μας μόνον ἰδιαίτερη πατρίδα, ἀπὸ τὴν ὁποία κάτι μπορού-
σαμε κι' ἐμεῖς νὰ περιμένουμε, ἦταν τελείως ἀποκλεισμένη, ἀποφα-
σίσαμε νὰ ἡγηθούμε μιάς σοβαρᾶς προσπάθειας, νὰ ἐργασθούμε,
νὰ παλέψουμε, νὰ ἀγωνισθούμε και νὰ περισώσουμε ὅ,τι θὰ μπο-
ρούσαμε, ἀπὸ τὴν ὅλως ἰδιαίτερα μασιζομένη και δοκιμαζομένη
Κρητικὴ οἰκογένεια τοῦ Πειραιῶς.

Στὴν προσπάθειά μας αὐτή, στὸν ἀγῶνα αὐτό, τὴν πρώτη θέ-
σι νομίσαμε πὼς ἔπρεπε νὰ ἔχη ἡ γυναῖκα, ὡς ἐκ τῆς φύσεως, τῶν
ἰδιοτήτων και τῆς ἀποστολῆς της. Ἔτσι στὶς 19 τοῦ Γενάρη τοῦ
1942 ἐγένετο ἡ πρώτη συνάντησίς μας στὸ σπίτι τοῦ κ. Σιφαλάκι
μὲ 28 Κρητικῆς, κυρίες και δεσποινίδες, πὺ κάλεσε ὁ γράφων,
στὴν ὁποῖαν ἀνεπτύχθηκαν οἱ σκέψεις μας, δόθηκαν οἱ γραμμῆς τῆς
ἐργασίας μας, καθορίσθηκαν οἱ σκοποὶ μας και ζητήθηκε ἡ συνερ-
γασία και συμβολή των, στὴν ἐπιδίωξι και ἐπιτυχία των.

Πρὸς τιμὴν των ὅλες ἐδέχθηκαν πρόθυμα τὸ κήρυγμά μας,
συνεφώνησαν στὴν ἀνάγκη τῆς προσπάθειας και τῶν σκοπῶν πὺ
καθωρίσαμε και ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθοῦν μὲ ὅλες των τίς δυνά-
μεις μαζύ μας.

Στὴ σύσκεψι αὐτὴ ἐξελέγη και προσωρινὴ Διοικητικὴ Ἐπιτρο-
πὴ, μὲ τὴν ἐντολή νὰ ἀναλάβη και νὰ κατευθύνῃ τὸ ὅλον ἔργον, γιὰ
τὴν ἐπιτυχία τῶν σκοπῶν πὺ ἐτέθηκαν. Ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἀποτελέ-
σθηκε ἀπὸ τοὺς κάτωθι: Τζατζάνη Γεώργιον, Πρόεδρο, Ἀρχοντάκι
Πιπίνα, Ἀντιπρόεδρο, Μαραγκάκι Κατίνα, Γραμματέα, Βαγιονῆ
Ἐλπίδα, Κεραμποῦ Κατίνα, Κουμῆ Ἐλευθερία, Ὀρφανοῦ Κατίνα,
Πασπαλάκι Ἰωάννα και Σιφαλάκι Ἄννα, μέλη.

Ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἡ προσωρινὴ Ἐπιτροπὴ ἄρχισε ἐν-
τατικὰ τὴν προσπάθεια και τίς ἐνέργειες γιὰ τὴν ὀργάνωσι και
λειτουργία Παιδικοῦ Συστητοῦ, γιατί ἔτσι και μόνο νόμιζε πὼς θὰ
μπορούσε νὰ προσφέρῃ θετικὴ και πραγματικὴ ὑπηρεσία στὰ σκλη-
ρὰ βασανιζόμενα, Κρητικόπουλά μας. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὰ πρῶτα βή-
ματα τῶν ἐνεργειῶν μας διεπίστωσα, ὅτι γιὰ νὰ ληφθοῦμε ὑπ' ὄψει
και νὰ ἐπιτύχουμε κάτι, ἔπρεπε νὰ πάρουμε νομικὴ ὑπόστασι, ειση-
γήθηκα στὴ δευτέρῃ μας συνάντησι μὲ τὰ ἴδια ὡς ἄνω πρόσωπα και
ἄλλα ἀκόμη, τὴν ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως ἐπισημοῦ και ἀνεγνωρισμέ-
νου Σωματεῖου, γιὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέρα ἐπιδίωξι τῶν παρα-
πάνω σκοπῶν. Τὰ παριστόμενα 33 πρόσωπα ὁμόφωνα δέχθηκαν και
ἀπεφάσισαν τὴν ἰδρυσι τέτοιου Σωματεῖου, ὑπογράφαντα τὴν πάρα
κάτω ἰδρυτικὴ πράξι:

ΠΡΑΞΙΣ ΙΔΡΥΤΙΚΗ

Ἐν Πειραιεῖ σήμερον 27ην Ἰανουαρίου 1942, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 4ην μ.μ. καὶ εἰς μίαν αἴθουσαν τοῦ Α' Γυμνασίου Θηλέων Πειραιῶς, συνελοῦσα ἡ Ἐπιτροπὴ Περιθάλψεως τοῦ Πτωχοῦ Κρητικοῦ Παιδιοῦ, ἀποτελουμένη ἀπὸ τοὺς κάτωθι ὑπογράφαντας, ἀπέφασκε διὰ τὴν καλλιτέραν καὶ ταχυτέραν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ, τὸν ὅποιον ἀρχικῶς ἔθεσε, τὴν ἴδρυσιν Σωματείου Κοινωνικοῦ καὶ Φιλανθρωπικοῦ, μὲ τὸν τίτλον «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη», ἀνέθεσε δὲ εἰς τὴν προσωρινὴν διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν τὴν σύνταξιν Καταστατικοῦ, ὑποβολὴν πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν πρώτην ἐπομένην συνέλευσιν καὶ λοιπὰς νομίμους ἐνεργείας πρὸς ἀναγνώρισιν αὐτοῦ.

Οἱ Ἰδρυταί: Πιπίνια Ἀρχοντάκι, Κατίνα Ὁρφανοῦ, Ἐλίπας Βασιγιῶν, Σοφία Πειρουνάκι, Εὐαγγελία Λεβάντα, Μαρία Σμυρνωτάκι, Ἰσμήνη Πετράκι, Ἀθηνᾶ Περπιράκι, Καλλιόπη Καρτωανάκι, Πελαγία Ἀνδρουλιδάκι, Σοφία Σαῖνη, Γεωργία Γεωργιακάκι, Ἀρτεμῖς Πασπαλάκι, Σοφία Λιλιτάκι, Κατίνα Μαραγκάκι, Μαρία Εὐδαίμονος, Κούλα Βασιγιῶν, Κατίνα Κεραμποῦ, Στέλλα Χαιρετάκι, Χαρίκλεια Τζεράνη, Εὐθυμία Μαλακάκι, Μαρία Τσισκάκι, Δέσποινα Λαγουδάκι, Εἰρήνη Βλάχου, Γρηγορία Ἀρχοντάκι, Ἄννα Σιφαλάκι, Ἐλένη Χέλμη, Αἰκατερίνη Ρήγου, Ἰωάννα Πασπαλάκι, Ἐλευθερία Κουμῆ, Μαρία Πασπαλάκι, Ἰωσήφ Σιφαλάκις, Γεώργιος Τζατζάνης.

Τὸ Καταστατικὸν συνετάχθη, ἐψηφίσθη στὴ Γεν. Συνέλευσιν τῆς 3)2)42 καὶ ἐνεκρίθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 186)1942 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς, χωρὶς ἐν τῷ μεταξύ νὰ σταματᾷ ἡ προσπάθεια καὶ οἱ ἐνέργειαι τοῦ ἐχρειάζοντο γιὰ τὴν ταχυτέρα ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ παιδικοῦ οὐσασιῶ τοῦ Κρητικοπαίδων.

Ἔτσι, δημιούργημα τῆς ἀνάγκης καὶ τῶν περιστάσεων, ἐξοφύντως μὲς ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς συμφορᾶς τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1942 τὸ «Κοινωνικὸν καὶ Φιλανθρωπικὸν Σωματεῖον Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ», πού σκοπὸ τῆς ἔθεσε «τὴν διὰ πάντος θεμιτοῦ καὶ προσφόρου μέσου περιθαλψῆν καὶ πρόνοιαν τῶν πτωχῶν, ἰδίως Κρητικοπαίδων, καὶ γενικώτερον παντὸς ἀναξιοπαθοῦντος Κρητὸς ἢ Κρητικῆς οἰκογενείας».

Τὴ ἐπιπραγματοποίησε καὶ τί κατῴρθωσε τὸ Σωματεῖον αὐτὸ στὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς καὶ τὴν πρώτην μεταπελευθερωτικὴν περίοδον θὰ ἐκθέσομε στὰ πέρα κάτω, γιὰ ὅσους δὲν τᾶξῃσαν καὶ θέλουν νὰ τὰ μάθουν καὶ γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ μέλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ
ΣΥΣΣΙΤΙΟΥ

Ἡ προσωρινὴ Διοικ. Ἐπιτροπὴ, παράλληλα μὲ τὴν ἐργασία

της για να παρουσιασθῆ τυπικά και νομικά τὸ Σωματεῖον μας, ἐκινήθηκε με ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς τῶν μελῶν της γιὰ τὴν ἴδρυσιν, ὄργανωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ παιδικοῦ συσσιτίου, πού ἐτέθη ὡς πρωταρχικός σκοπὸς τῆς προσπάθειάς μας. Διαβήματα, παρακλήσεις, πιέσεις, ἀπαιτήσεις καὶ πάσης φύσεως ἐνέργειαι ἐγίνοντο νύκτα καὶ ἡμέρα πρὸς ὅλας τὰς κατεχόμενους. Ἐτσι, με σκληροὺς ἀγῶνας, καταβροῦσαμε νὰ πάρουμε τὴν ἔγκρισιν, νὰ βροῦμε τὸ οἶκημά, νὰ συγκεντρώσουμε τὰ ἐπιπλά καὶ τὰ σκεύη καὶ ὅ,τι ἄλλο χρή-

Τὰ παιδιά τοῦ παιδικοῦ συσσιτίου τῆς Κ. Α. με τὸ πρῶτο Δ. Σ.
Φεβρουάριος 1943

σιμο καὶ ἀπαραίτητο γιὰ νὰ θέσουμε σὲ κίνησιν τὸ παιδικὸ μας συσσίτιο.

Ἄσσοι συμμετείχαν στὶς προσπάθειές μας ἐκεῖνες, ὅσοι ἀγωνίζονταν μαζί μας στὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ μας, ξέρουν τίς πίκρες, πού ποτιστήκαμε, τίς δυσχερείες πού συναντήσαμε, τίς ἀγωνίες πού ἐτραβήξαμε, τὴν πόλιν πού ἐκάναμε, ξέρουν πῶς τὰ πετύχαμε, γιατί ἴσσοι μαζί ἐκινόιμεθα, ὅλοι μαζί ἐφροντίσαμε, ὅλοι μαζί ἀγωνιζόμεθα καὶ ἐμοχθούσαμε. Μὰ ξέρουν ἀκόμη καὶ τὴν ὑπέρλαμπη χαρὰ πού ἐνοιώσαμε καὶ τὴν ἱερὴ συγκίνησιν πού ἐδοκιμάσαμε καὶ τὴν ἀγνή εὐτυχία πού ἐζήσαμε, ὅταν, στὶς 25 τοῦ Μάρτη, (μεγάλῃ συγκυρίᾳ), στρώσαμε τὸ πρῶτο τραπέζι μέσα στὸν ἱερὸ χῶρον τῆς «Κρητικῆς Στέγης», πού πρόχειρα ἐπισκευάσαμε (γιατί κ' αὐτὴν τὴν ἀφῆσε ἀτέλειωτὴ ὁ σκληρὸς πόλεμος), κ' ἔφαγαν οἱ πρῶτοι μας τρόφιμοι, τὰ ὑπερπριακόσια Κρητικὸπούλά μας, τὸ πρῶτα

πρώτο ζεστό φαί. Το όνειρό μας πιά είχε αρχίσει να επαληθεύη, ό σκοπός μας έμπαινε στο δρόμο της πραγματοποίησης, μπορούσαμε να δώσουμε τροφή στα τόσα παιδιά που την έστερουόντο, μπορούσαμε να ξαναδώσουμε ζωή στα Κρητικόπουλά μας, που άργά, μά σταθερά, κατηφέρριζαν στον τραγικότερο των θανάτων: τον θάνατο της πείνας.

Βέβαια πολύ συνέβαλε στην έπιτυχία μας —τή λέμε έπιτυχία γιατί τέτοια την πιστεύουμε και τέτοια είναι— και το γεγονός της ίδρύσεως και επέκτάσεως και στον Πειραιά τις ήμέρες εκείνες, του πράγματι «Έθνικού Όργανισμού της Χριστιανικής Άλληλεγγύης». Από τον Ε.Ο.Χ.Α., την έμπνευσι και το δημιούργημα αυτό του Αρχηγού της Έκκλησίας μας, του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, που ήλθε να επιδιώξη και να επιτύχη, ό τι έμεις σε μικρογραφία επεδιώξαμε και θελήσαμε να επιτύχομε: τό σωσμό της φυλής μας, ή «Κρητική Άλληλεγγύη» πολλά ώφελήθηκε και πολλά έπέτυχε, και μάλιστα, άφου ό Πρόεδρος της έτυχε να γίνη ό οργανωτής και Διευθυντής του Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιώς από της ίδρύσεώς του, και κυρίως άπο τότε που τό συσσίτιό της άπετέλεσε δύναμι των 40 συσσιτίων του Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιώς, Άλλ' άν ώφελήθηκε κι' άν έπέτυχε ή «Κρητική Άλληλεγγύη» πολλά από και διά της «Χριστιανικής Άλληλεγγύης», ίσως δέν πρέπει να νομίση κανείς, πολύ δέ περισσότερο δέν πρέπει να πιστεύση κανείς, ό τι ή «Κρητική Άλληλεγγύη» δέν έφάνη χρησιμος, ή ό τι δέν προσέφερε, ή ό τι ήτο περιττή, μετά την ίδρυσι της «Χριστιανικής Άλληλεγγύης» διά την Κρητικήν παροικίαν. Αν σκεφθώμε ό τι: όταν ιδρύθηκε ή «Κρητική Άλληλεγγύη» δέν ύπήρχε καν στον Πειραιά «Χριστιανική Άλληλεγγύη», ό τι τά παιδιά της «Κρητικής Άλληλεγγύης» (μετά την διοχέτευσι των κάτω των 7 έτών εις τά ένοριακά συσσίτια), ηλικίας 8 — 18 έτών δέν εσήκαν εις τον κύκλον των παιδικών συσσιτίων του Ε.Ο.Χ.Α. και επομένως έπροστατεύοντο και διετρέφοντο μόνον ως παιδιά της «Κρητικής Άλληλεγγύης», ό τι και άν δέν ύπήρχε «Χριστιανική Άλληλεγγύη» —άλλοίμονο για τό σύνολον, άν δέν ύπήρχε και ετύχως που ύπήρχε— τά Κρητικόπουλα θά έιχαν τό συσσίτιό τους άπό την «Κρητική Άλληλεγγύη», τότε θά νοιώση τι προσέφερε ή «Κρητική Άλληλεγγύη» και τότε θά πιστεύση ασφαλώς στην χρησιμότητα και την αναγκαιότητά της.

Ήτο ετύχημα για όλη την έλληνική κοινωνία και ιδιαίτερα για την Πειραιική ή Ίδρυσι και ύπαρξις της «Χριστιανικής Άλληλεγγύης», αλλά και ετύχημα ιδιαίτέρως για την Κρητική παροικία του Πειραιώς ήτο ή Ίδρυσι και ύπαρξις της «Κρητικής Άλληλεγγύης».

Έτσι, όταν στις 3)5)42 γίνηκαν άρχαιρεσιές και βγήκε τό πρώτο Διοικητικό Συμβούλιον, ή προσωρινή Διοικ. Έπιτροπή παρόδωκε σ' αυτό ώλοκληρωμένο τό έργον, ως προς την Ίδρυσι και

λειτουργία τοῦ παιδικοῦ συσσιτίου. Καί τούτου ὅμως τὸ ἔργον δέν ἦτο ὀλιγώτερον βαρὺ καὶ δύσκολον, γιατί γιὰ νὰ λειτουργῆ ἕνα συσσίτιο μὲ ὑπερτριτακοσίους τροφίμους, ἀπρόσκοπτα, κρηνικά, καὶ συνεχῶς, ἀπαιτοῦσε καθημερινὴ παρακολούθησι καὶ ἀνθρώπων, ὅχι μόνον ἱκανούς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἀνιδιοτελῶς ἀφοσιωμένους καὶ δοσμένους σ' αὐτό. Τὰ ἐμπόδια τοῦ παρεμβάλλοντο, αἱ δυσχέρειαι τοῦ παρουσιάζοντο, τὰ προβλήματα τοῦ ἐδημιουργοῦντο καθημερινῶς, ἦσαν τεράστια. "Ὅλα αὐτὰ τὸ Διοικ. Συμβούλιον ὄφειλε νὰ τὰ ἀντιμετωπίζη, νὰ τὰ ὑπερνικῶ καὶ νὰ τὰ ἐπιλύη, γιὰ νὰ μῆτρῃ νὰ ἀνταπεξέρχεται σὸ ἔργο του.

Πιπέουσι ἀπολύτως ὅτι τὸ πρῶτον Διοικ. Συμβούλιον ἔκαμε σὸ ἀέριον τὸ καθήκον του. Μὲ 540 σιτιζόμενα παιδιά, κατὰ μέσον ὄρον τὴν ἡμέραν, τὸ 1942, μὲ 300 τὸ 1943, μὲ 200 τὸ 1944, καταναλώθησαν 203.496 μαρίδες φαγητοῦ τὸ 1942 (25.3 — 31.12), 115.340 τὸ 1943, 58.968 τὸ 1944 (1.1 — 30.9), ἀπὸ τροφίμα ποιερχόμενα ἀπὸ τὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ, ἀλλὰ πλουτιζόμενα καὶ ἐνισχυόμενα, ἰδίως τὶς μεγάλες γιορτές, ἀπὸ πόρους τοῦ Σωματείου, μὲ ἔρπηνους τοῦ Δ. Σ. αὐτοῦ καὶ μὲ δαπάνες προερχόμενες ἀπὸ τὸν Ε. Ο. Χ. Α.

"Ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας εἶναι τὸ ὅτι τὸ συσσίτιον τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» δέν διέκαψε τὴν λειτουργίαν του οὔτε τὶς πικρὰς καὶ δύσκολες ἡμέρας ποῦ πέρασε ὁ μαρτυρικὸς Πειραιῶς, ἦτοι: τὸ μετὰ τὸν βομβαρδισμόν τοῦ Γενάρη τοῦ 1944 διάστημα τῆς καθολικῆς νεκρώσεως καὶ ἀκινήσιος τῆς πόλεως μας. Ἔτσι, ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» ὀλόκληρη τὴ μαύρη περίοδον τῆς σκλαβιάς καὶ τῆς πείνας φάνηκε ὁ στοργικὸς εὐεργέτης τῶν βασιανομένων μας παιδιῶν.

Δημοσίᾳ ἀνήκει ὁ ἔπαινος σ' ὅλες τὶς Κυρίες, τὶς Δεσποινίδες καὶ τοὺς Κυρίους, ποῦ μόχθησαν γιὰ τὴν ἴδρυσιν, τὴν συντήρησιν καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ παιδικοῦ αὐτοῦ συσσιτίου, ὡς καὶ στοὺς χορηγητάς, ἑωρτήτάς καὶ εὐεργέτας αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρῶτην θέσιν κατέχουν οἱ κρεοπῶλαι Ἀδελφοὶ Σταυρουλάκι, Β. Πούλακας κλπ.

Δυστυχῶς τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1944, σύμφωνα μὲ τὴν ἀστοχο ἀπόφασιν τοῦ Δ. Ε. Σ. περὶ μὴ λειτουργίας πλέον τῶν παιδικῶν συσσιτίων, ἡ Ἔστια τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» ἔπαυσε νὰ λειτουργῆ, παρέμεινε δὲ ἐπὶ ἕνα διήμερον ἀκόμη ὡς Ἔστια τῶν κρατουμένων τοῦ Τμήματος Μεταγωγῶν καὶ τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ἘΠΕΝΔΥΣΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΙΣ ΑΠΟΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Σοβαρὰ προσπάθεια κατέβαλε ἡ Διοίκησις τῆς «Κρητικῆς Ἀλ-

λληλεγγύης» γιά τήν ἐπένδυσι καί τήν ὑπόδησι, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερῶν ἀπέρων παιδιῶν καί πρό παντός τροφίμων τοῦ σιτισμοῦ μας. Μὲ ἔρανον, ποῦ διενήργησε τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ 1942 καί μὲ ἐνίσχυσι τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. καί τοῦ Δ.Ε.Σ., κατάρθωσε ἀρκετὰ παιδιά νὰ ἐπενδύσῃ καί ὑποδήσῃ: 250 τὸ 1942, 166 τὸ 1943, 205 τὸ 1944, γυμνά καί ξεπόλητα παιδιά ἔντυσαν τὰ κοριμμάκια τοὺς μὲ ζεστά πουλόβερ, φορέματα, πανταλονάκια, κάλτσες, πέδιλα καί παλτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ὅταν ὁ Ε.Ο.Χ.Α. Πειραιῶς ἀνέλοιβε τήν προστασία τῶν ἐργαζομένων πτωχῶν παιδιῶν μὲ τήν ἔδρυσιν καί λειτουργίαν τῶν Τοπικῶν Ἐξωσχολικῶν Κέντρων (Τ.Ε.Κ.) καί ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» ἔσπευσε νὰ διοργανώσῃ καί τὸ ἴδιόν της Τ.Ε.Κ., ποῦ ἀρχισε νὰ λειτουργῇ μεταξὺ τῶν πρώτων. 46 ἐργαζόμενα κορίτσια, σκληροὶ καί πρόωροι βιοπαλασταὶ τὸ 1943 καί 47 τὸ 1944, εἴρισκαν κάθε ἀπόγευμα, ἐκτός τοῦ πιάτου καλῆς καί πολλῆς τροφῆς, τὸ στοργικὸν ἑκεῖνο, οἰκογενειακὸ καί ἔθνικόν περιβάλλον ποῦ, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἰστένοια, τὴν ἀγάπην καί τὴν ἀλληλεγγύην, τοὺς ἐδίδασκε τὴν ὑπομονὴν καί τὴν καστερία, καί τοὺς ἐνέπνευε τὴν ἐλπίδα καί τὴν πίστιν, γιά τὴν ἐλευθερίαν, τὴν νύκην, τὴν εἰρήνην καί τὴν καλύτερην αὔριον.

Ἴσως οἱ 16.843 μερίδες φαγητοῦ ποῦ δέθηκαν (καίτοι ὄχι εὐκαταφρόνητο πρᾶγμα), δὲν ἦταν τίποτε μπροστὰ στὴν ἀνυπολόγιστη πνευματικὴ, ἠθικὴ καί ἔθνικὴ ἐργασία ποῦ ἔγινε ἐκεῖ μέσα.

Ἡ ἀστοχη, γιά νὰ μὴν ποῦμε τίποτ' ἄλλο, ἀπόφασις τοῦ Δ.Ε.Σ., ἐσταμάτησε, δυστυχῶς, τὸ ὠραῖόν καί ἔθνικόν αὐτὸ ἔργον τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1944, ποῦ πλείστα ὅσα εἶχε νὰ προσφέρῃ στὴ νεολαίαν μας, ποῦ τότεν εἶχε ἀνάγκην νὰ καθοδηγηθῇ σὲ δρόμους ἴσιους καί καλοὺς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΕΞΟΧΕΣ

Ἡ Διοίκησις τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» δὲν ἔμεινε ἀδιάφορη καί ξένη πρὸς τὸν τομέαν αὐτόν. Πόνον βοῶν ἐνοιῶθε βλέποντας τὰ τρυφερὰ βλαστάρια μας ἐξαντλημένα, κτηνιασμένα καί καχεκτικά. Γνωρίζοντας δὲ μὲ τίς ἰατρικὰς ἐξετάσεις ποῦ ἔκανε, πὼς πολλὰ ἦταν ἀδενικά καί προφυματικά, κατέβαλε κάθε προσπάθεια: γιά νὰ μπορέσῃ νὰ στείλῃ μερικά ἀπ' αὐτὰ σὲ ἐξοχές, καί νὰ μπο-

πρέσβουν έτσι να συνέλθουν και να τονώσουν τὸν ὄργανισμό τους σπὲ ὑπαίθρο.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» ἔστ' ἰσχύει τῶν μέ-
σων γιὰ νὰ διοργανώσῃ ξεχωριστὴ δική της κατασκήνωσι γιὰ τῶν

Ἔργοι τῆς πρώτης κατασκηνωτικῆς περιόδου.

Κορίτσια τῆς δευτέρας κατασκηνωτικῆς περιόδου

Κρητικόπουλα στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς. Οἱ οἰκονομικοὶ τῆς πόρῃ
ἔμπροστὰ στὶς ἀπείρες ἀνάγκες πού εἶχε νὰ θεραπεύσῃ, ἦταν ἐλά-

χιστοι και πεινχροι.

"Ετσι, μόνο 28 αγόρια και κορίτσια κατώρθωσε να στείλη το καλοκαίρι του 1943 στις παιδικές έξοχες της Φιλικής 'Εταιρίας, στην Πεντέλη, στην όποια επλήρωσε 850.000 δραχμές.

Εκείνο έτος που δεν μπόρεσε να κάνει σε μεγάλη έκταση, όπως ήθελε και όπως ήταν ανάγκη, στα χρόνια της σκλαβιάς, το κατώρθωσε στο πρώτο ελεύθερο καλοκαίρι. Με μεγάλους κόπους και τωράστια επιμονή, αξιόθικη επί τέλους το καλοκαίρι αυτό να δη την ολοκληρωτική εκπλήρωσι ενός θερμού πόθου της, την επίτευξι ενός υψηλού ονείρου της: Την ίδρυσι δικής της κατασκηνώσεως. Κατασκηνώσεως, που ελειτούργησε με τις καλύτερες προϋποθέσεις, θα μπορούσε να πη κανείς, χωρίς, εκτός των άλλων παραγόντων, και στην ένισχυσι του 'Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας. 'Η κατασκήνωσις στεγάσθηκε μέσα σε δύο χαριτωμένες βιλ-

Αγόρια και κορίτσια της τρίτης κατασκηνωτικής περιόδου

λίτσες, γεμάτες φως και ήλιο, γελαστές και πρόσχαρες, αναπαυμένες ήσυχια μέσα στα πυκνά καταπράσινα πεύκα της 'Εκάλης. Μέσα σ' αυτές 300 Κρητικόπουλα και Κρητικοπούλες, σε 3 σειρές, πέρασαν το καλοκαίρι τους, σ' ένα περιβάλλον χαράς, αγάπης, ομόνοιας και πραγματικής στοργής. Είκοσιδύο ημέρες για την κάθε αποστολή, υπήρξαν κυριολεκτικά ημέρες χαράς, ημέρες γέλιου και ξέγνοιαστης ζωής για τα πρόωρα μεγαλωμένα, αν όχι γερασμένα ψυχικά, παιδιά μας. 'Ημέρες που θα μείνουν ανεξίτηλα χαραγμένες στις ψυχές τους, ημέρες που τους άφησαν τις γλυκύτερες ανάμνησεις των τελευταίων χρόνων τους... αν όχι όλης της ζωής που μπορούν να θυμούνται. 'Ημέρες εύτυχισμένες, που μαζί

μέ την πλούσια ἀσφαλῶς τροφή τους, τὸν καθαρὸ ἀέρα τοῦ βουνοῦ, τὸ ὀξυγόνο τῶν πεύκων, τὴν χαρὰ τοῦ χαρίζει ἡ φύσις καὶ τὸ ὑπαιθρο, μακριὰ ἀπὸ τὴν μιζέρια καὶ τὴν γκρίνια τοῦ σπιτιοῦ, μακριὰ ἀπ' τοὺς μύριους κινδύνους (ὕγεινους καὶ ψυχικούς) τῆς πόλης, μακριὰ ἀπὸ τὶς πρόωρες σκοτούρες τῆς βιοπάλης, γιὰ πολλὰ, τὰ ἔκαναν νὰ φύγουν με γελαστὰ καὶ ζωηρὰ πρόσωπα, με προδοκόκκινα μάγουλα, με ζωντανὴ καὶ σπινθηροβόλα ματιά καὶ γενικά με γερότερα καὶ πιὸ δεμένα κορμιά, ἴσως ἀποδεικνύουν καὶ οἱ ἱατρικὲς ἐξιτάσεις καὶ αἱ στατιστικὲς διαφορὰς βάρους, ὕψους καὶ στήθικης περιμέτρου (κατὰ μέσον ἔβρον ἐπάχυναν 2 ὀκάδες καὶ ἡ στήθική τους περίμετρος ἀεξήθηκα κατὰ 4 πόντους). Μὰ ἐκεῖ, πού δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ ἂν λέγαμε, κυρίως, ὠφελήθησαν, μ' ὄλο πού τὸ διάστημα τῶν 22 ἡμερῶν φαίνεται μικρὸ, εἶναι ἡ ψυχὴ τους, ὁ συναισθηματικὸς γενικά κόσμος τους. Ἦρθαν ἀγνωστα σχεδὸν

Τὰ στελέχη τῶν κατασκηνώσεων τῆς Κ. Α.

μεταξύ τους κι' ἔφυγαν ἀδελφωμένα κι' ἀγαπημένα, ὡς παιδιά μιᾶς ὑποδειγματικῆς οἰκογενείας. Συνδέθηκαν σφικτὰ μεταξύ τους, ἀφοσιώθηκε τὸ ἓνα στὸ ἄλλο κι' ἔκαναν κοινὲς τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες τους. Κι' αὐτὸ πού πραγματικὰ ξεχώριζε στὴν εἰκοσάμηρη ζωὴ τους, ἦταν ἡ ἀλληλεγγύη πού τὰ συνέδεε, ὁ σεβασμὸς στοὺς ἀνωτέρους καὶ τοὺς συντρέφους τους, ἡ ἀμιλλα μεταξύ τους καὶ κυρίως μεταξύ τῶν ἐράδων καὶ τῶν κοινοτήτων καὶ ἰδίως ἡ ὑποταγὴ τῆς ἀτομικῆς θελήσεως καὶ ἐπιθυμίας στὴν θέλησι τῆς ὀμάδος, τῆς κοινότητος, τῆς κατασκηνώσεως γενικά. Ἀσφαλῶς, πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανη ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρώτης κατασκηνώσεώς της. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐ-

πιτυχία αυτή και με την καλωσύνη που έδειξε ο ιδιοκτήτης της μιας βίλλας να μας την παραχωρήσει και θεληματικά (στην αρχή την είχαμε καταλάβει αυθαίρετα), ενεργήσαμε και κατωρθώσαμε να μας έγκριθῆ να οργανώσουμε και να λειτουργήσῃ ἐκεῖ μόνιμο ἀναρρωτήριο για τὰ ἀσθενικά Κρητικόπουλα. "Όλες μας οἱ φροντίδες τώρα ἐκεῖ στρέφονται κι' ἐλπίζουμε γρήγορα, με τὴν βοήθεια ἄλλων πού μας ἐνισχύουν στις προσπάθειές μας, νὰ τὸ ἐπιτύχουμε και νὰ τὸ θέσουμε σὲ λειτουργία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΙΣ

Ἀπὸ τοὺς τελευταίους μῆνες τοῦ 1942, πού τὸ πιάτο πλέον τῆς ὕλης τροφῆς εἶχε ἐξασφαλισθῆ για τὸ Κρητικόπουλο, ἐκρίναμε ἀπαραίτητο νὰ ἐνδιαφερθοῦμε και για τὴν ψυχαγωγία και τὴν πνευματικὴ τροφή του και πρὸ παντός για τὴν ἐθνικὴ του μὀρφωσι.

Σὲ ἐποχὴ πού ἀπὸ τὸ σπῆτι εἶχε χαθῆ τὸ γέλιο, ἢ εὐθυμία, τὸ παιγνίδι και κάθε χαρὰ και πού τὸ ἀνείπωτο δρᾶμα τοῦ λαοῦ μας δὲν ἐπέτρεπε στοὺς δυστυχεῖς γονεῖς νὰ σκεφθοῦν για τὴν πνευματικὴ, ἠθικὴ και ἐθνικὴ μὀρφωσι τῶν παιδιῶν τους και πού τὰ σχολεῖα δὲν λειτουργοῦσαν, ἔπρεπε ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη», ἡ μόνη παρηγοριά για τὸ Κρητικόπουλο στοὺς μαύρους χρόνους τῆς σκλαβιάς, νὰ ἐνδιαφερθῆ.

Τὸν τομέα τῆς ψυχαγωγίας και διαπαιδαγωγήσεως ἀνέλαβε ἡ Γραμματεὺς τοῦ Διοικ. Συμβουλίου δ)νῆς Ἐλευθερία Κουμῆ, ἡ ὁποία, ὁμολογουμένως, προσέφερε μεγάλες ὑπηρεσίες. Με συνεργάτες πρόσωπα κατάλληλα και πρὸ παντός ἐνδιαφερόμενα για τὸ παιδί και με πρόγραμμα εἰδικό, πού κατήρτιζε και για τὰ παιδιά τοῦ πρωῶνου συσσιτίου και για τὰ παιδιά τοῦ Ἐξωσχολικοῦ, τοῦ ὁποίου ἦτο και Πρόεδρος, ἐχάριζε σ' αὐτὰ ὄρες χαρᾶς και ἀνακουφίσεως, δημιουργοῦσε περιβάλλον οἰκογενειακό και πρὸ παντός καλλιεργοῦσε συναισθήματα πατριωτικά και ἐθνικά, ἐξέψωνε τὸ ἐθνικὸ φρόνημα και ἀνέπτυσσε τὴν ἐλπίδα και τὴν πίστι τῆς γρήγορης λευτεριάς και τοῦ θριάμβου τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ πούμε πως ἐκεῖ, στὸν ἱερὸ ἠώρο τῆς «Κρητικῆς Στέγης», πού συμβόλιζε και συμβολίζει τὸ ἀθάνατο Κρητικὸ φρόνημα και πνεῦμα, ἐγένετο κάθε μέρα, μεσημέρι και βράδυ, μιὰ ἱερὴ ἐθνικὴ μυσταγωγία, σπὴν ὁποῖαν ἀναβαπτίζονταν και ἀναγεννιῶνταν τὰ Κρητικόπουλα. Δὲν ἦταν δὲ μιὰ ἢ δυὸ οἱ εὐκαιρίες πού ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» καλοῦσε τὰ μέλη τῆς κι' ὄλους τοὺς Κρήτες, μὰ και πολλοὺς φιλοκρήτες, σὲ γενικὲς συγκεντρώσεις, για νὰ πᾶσουν κι' αὐτοί, ἄνδρες και γυναῖκες, τὸ ἐθνικὸ ἀναβάπτισμα και νὰ νοιώσουν τὸν ἐθνικὸ παλμό πού κυριαρχοῦσε ἐκεῖ μέσα. Ἀεῖχαστες θὰ μείνουν

ἀσφαλῶς οἱ γιορτές τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» σὲ ὄσους τὶς παρηκολούθησαν καὶ μὲ θαυμασμό, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια θὰ τὶς ἐνθυμούμεθα καὶ θὰ τὶς διαδίδουμε σ' ὄσους δὲν εἶχαν τὴν τύχη νὰ τὶς παρακολουθήσουν, ὅπως καὶ στοὺς μεταγενεστέρους μας. Καὶ βέβαια θαυμασμό νοιώθουμε γιὰ κείνους ποὺ μὲ ἀνδρισμό, φθάνοντα ὡς τὸν ἥρωισμό, ἀψηφούσαν τοὺς κινδύνους, δὲν λογάριζαν τὶς συνέπειες, ἔπαιζαν μὲ τὸν θάνατο καὶ μᾶς παρουσίαζαν γιορτές, στὶς ὁποῖες πλημμύριζε τὸ ἐθνικὸ χρῶμα καὶ ἠκούοντο λόγοι μὲ παλμό καὶ ἐξάρσεις πατριωτικὲς καὶ ἐθνικὲς ἀπιστεύτου περιεχομένου, γιὰ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, καὶ ἀφθάστου μεγαλείου. Γι' αὐτὸ κι' ὁ θαυμασμός, γι' αὐτὸ κι' ἡ ὑπερηφάνεια. Ἀξίζει νὰ ἀναγραφόμεν καὶ ἐδῶ λίγες φράσεις ποὺ ἐλέχθησαν μέσα στὴν κατάμεστη (800 καὶ πλέον) αἴθουσα τῆς «Κρητικῆς Στέγης» στὴ γιορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου 1943, μπροστὰ στοὺς ἐξορίστους ἱεράρχες τῆς Κρήτης, τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἑλβετικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Ντέ Φίσερ κ.λ.π., ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» κ. Γ. Τζατζάνη, σὰν συνηταμένη ὄλων τῶν ὁμιλιῶν καὶ ὄλων τῶν λόγων, ποιημάτων, ἀσμάτων, διαλόγων, ἀπαγγελιῶν, ἐπικαιρῶν πατριωτικῶν σκέτς, κλπ. ποὺ ἀκούονταν κι' ἐπαρουσιάζοντο ἐκεῖ μέσα στὶς γιορτές ποὺ συχνὰ (31.12.42, 25.1.43, 25.3.43, 30.12.43, 25.3.44, 25.3.45 κ.τ.λ.) ὠργάνωνεν ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη».

«Συμπληρώνονται δυὸ χρόνια πιά ποὺ οἱ ἀθάνατοι καὶ ὑπερήφανοι Ἕλληνες ζοῦν κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τοῦ ἄγριου κατακτητῆ. Πέρασαν δυὸ χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ τὰ ἀγίασματὰ χῶματα τῆς Ἑλλάδας μας ποδοπατοῦν οἱ ἠμότες τοῦ αἰσχροῦ τυράννου. Εἶναι δεῦτερος χρόνος ποὺ τὴν μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐθνικῆς μας γιορτῆς ΜΟΛΥΝΕΙ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΒΡΑΧΟ ΤΗΣ ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ὁ ἀγκυλωτὸς σταυρὸς, σύμβολο τοῦ βαρβαρισμοῦ τοῦ (γιατὶ κι' αὐτὸν τὸν διαστρέβλωσε ὁ ἀπαίσιος βάρβαρος...)

«Ὅμως «θαρσεῖν χρεῖ». Χώρα σὰν τὴ δική μας, τόπος ποὺ βγάζει ἥρωες καὶ ἡμιθέους, πατρίδα σὰν τὴν Ἑλλάδα, δὲν καταδικάζεται νὰ μείνῃ γιὰ πάντα σκλάβη. Λαὸς σὰν τὸν δικό μας, τὸν ἑλληνικό, μὲ τόσες δόξες καὶ δάφνες σὸ μέτωπο, δὲν πρόκειται νὰ πεθάνῃ. Λίγο ἀκόμη καὶ ἡ ἑλληνικὴ γῆ θὰ εἶναι ἐλευθερῆ. Ἡ αὐγὴ ροδίζει. Τὸ ἄστρο βασιλεύει. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει. Ἡ εἰρήνη, ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐτυχία ἔρχονται...»

Κι' ἀπ' ἐξω ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν γερμανικὰ αὐτοκίνητα καὶ Γερμανοὶ τοῦ φυλακίου τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ!!!...

Τέλος, ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία εἶχε ἡ γιορτὴ, ποὺ δόθηκε στὶς 30.1.46 στὴν αἴθουσα τοῦ Πειραϊκοῦ Συνδέσμου, μὲ σύμπραξι τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς τῆς Φρουρᾶς Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ συμπατριώτου μας κ. Μαυρομάτη καὶ ποὺ παίχθηκε ἀπὸ τὸ ψυχρωγὸν τμήμα μας μὲ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία τὸ Κρητικὸ ἠθον

γραφικό ἔργο τῆς δίδος Ἑλ. Κουμῆ «Μετὰ τὴν μπόρα» καὶ τὸ σκέτς «Οἱ Κρητικοὶ στὸν πόλεμο».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΠΕΡΙΘΑΛΨΙΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Ἄν καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης» ἦταν κυρίως τὸ παιδί, ἐν τούτοις τὴν εὐεργετικὴν τῆς δρᾶσι τὴν ἀπλώσε καὶ στοὺς μεγάλους «ἀναξιοπαθοῦντας» Κρήτες καὶ Κρητικὰς οἰκογένειας.

α) Μεγάλῃ προσπάθειᾳ κατέβαλε γιὰ τὴν ἱατρικὴν καὶ φαρμακευτικὴν περίθαλψιν τῶν ἀπόρων, τὴν ὁποία κατώρθωσε, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Ε. Ο. Χ. Α. Πειραιῶς, νὰ ἀσκήσῃ σὲ μεγάλῃ κλίμακα.

β) Χρηματικὰ βοηθήματα σὲ μεγάλῃ ἔκτασιν ἐδίδοντο στὶς ἀπορὰς οἰκογένειας καὶ πρὸ παντὸς σὲ πολλοὺς δυστυχεῖς ἐφέδρους Κρήτες, τὸσον ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης», ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν Ε. Ο. Χ. Α. Πειραιῶς.

γ) Δὲν ἦταν μικρῆς σημασίας καὶ ὀλίγης ἀξίας τὰ εἶδη, τὰ ὁποῖα μετὰ εἰδικοῦς ἐράνουσ κατώρθωνε ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» νὰ πηγαίῃ στοὺς δυστυχεῖς συμπατριῶτες μας, πού οἱ ἀπείρητοι βάρβαροι μετέφεραν εἰς τὴν χώραν τους ὡς ἰσμήρους καὶ πού μετὰ χίλιους δύο τρόπους κατώρθωσαμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε στὶς διαμετακομιστικὰς φυλακὰς τους, ὡς καὶ σὲ ἄλλους φυλικιαζομένους γιὰ πολιτικοὺς λόγους.

δ) Ἐκεῖνο ὅμως πού εἶναι ἀξίον ἰδιαίτεραις μνείας εἶναι ἡ ἐξεύρεσις καὶ ἡ παροχὴ ἐργασίας σὲ ἑκατοντάδες πτωχεῖς Κρητικὰς καὶ Κρητικούς, πρὸ παντὸς ἐφέδρους τῆς Ἀλβανίας, πού εἶχαν τὴν ἐξαιρετικὴν νὰ πῆ κανεὶς κακοτυχία, μόνον αὐτοὶ ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνας συμπατριῶτας τῶν, νὰ μείνουν «μωανάτι» στὴν πρωτεύουσαν, ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὴν τύχην τους, γυμνοὶ, ξεπόλητοι καὶ περνασμένοι γιὰ ἀμοιβὴ τῶν βῶσων πρόσφεραν εἰς τὴν Πατρίδα (!). Ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» θεωρεῖ τὴν ἑαυτῆς τῆς εὐτυχῆ γιὰ τὴν πόρρην, μετὰ τρόπον θετικόν, νὰ βοηθήσῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ γενναῖα παλληκάρια τῆς Κρήτης, πού τέτοια τύχη τὰ περιμένε μετὰ τοὺς ἡρωϊσμοὺς καὶ τὶς θυσίας τους.

ε) Δὲν ὑπῆρχε, τέλος, ταμεὺς ἀνθρώπινης ἀνάγκης καὶ δυστυχίας πού νὰ μὴ προσπάθῃσῃ καὶ νὰ μὴ κατώρθωσῃ, ἔστω καὶ σὲ περιορισμένη κλίμακα, ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» νὰ θεραπεύσῃ, καὶ ἀνακουφίσῃ. Θὰ ἦταν δὲ πολὺ εὐρύτερῃ ἡ εὐεργετικὴ τῆς δρᾶσις ἐάν οἱ συμπατρίται μας ἔδειχναν μεγαλύτερη προθυμίαν στὶς ἐκκλήσεις πού κάθε τόσο ἐκάναμε καὶ μᾶς βοηθοῦσαν περισσότερο. Πάντως καὶ μετὰ ὅσα κτώρθωσαμε, λογίζομε τοὺς ἑαυτοὺς μας εὐτυχεῖς καὶ τὴν «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὕψῃ

ρηφανεύεται καὶ νὰ ἀπαιτῆ τὸ σεβασμὸ, τὴν ἐκτίμησι καὶ τὸν θαυμασμὸ ἀκόμη...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ, ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Τέλος ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» δὲν ἔμεινε ἀδιάφορη καὶ ξένη πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ δράμα τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ. Πιστὴ στὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενον τοῦ τίτλου τῆς «Ἀλληλεγγύης», ποῦ προὔποθεσι ἔχει τὴν ὁμόνοια καὶ τὴν ἀγάπη, ἀντέταξε ἐνωρὶς στὸ κήρυγμα τοῦ μίσους καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ, τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης, τῆς ὁμονοίας, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ τῆς συνεργασίας ἰδλων, ἔστω καὶ μόνον στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς καὶ στὴν πρώτη περίοδο τῆς λευτεριάς, μέχρι τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς διεκδικήσεως καὶ ἀποκτήσεως τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων μας. Σὲ εἰδικὴν δὲ ἐκκλησίαν, ποῦ ἐκυκλοφόρησε στίς 10.11.43, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἔγραφε καὶ τὰ ἑξῆς: «Σὲ ὅποιον τῆ συνέδρῳ ἀπῆχῃ τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης, τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἀλληλοποστηρίξεως, ποῦ ἀντιτάσσει ἢ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» στὸ μῖσος, τὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴν διχόνοια, ἄς σπεύσουν νὰ ἐγγραφοῦν σ' αὐτήν, νὰ ἐργασθοῦν μαζί της, νὰ διαδόσουν γύρω τους τὴς ἀρχές της καὶ νὰ τὴν δυναμώσουν. Δὲν πολιτεύεται, δὲν ἐρωτᾷ κανένας ποῦ ἀνήκει, οὔτε τί πρεσβεύει. Καλεῖ ἰδλους γενικῶς ποῦ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη καὶ τὴν ὠφελιμότητα τῆς ἀλληλεγγύης, νὰ ἔλθουν νὰ ταχθοῦν ὑπὸ τὴν σημαία της. Κανείς δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸ προσκλητήριον, διότι θὰ εἶναι τεράστιες οἱ εὐθύνες του καὶ ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς του καὶ ἀπέναντι τῶν συναερώπων του...» Πόσο εἶχε δίκιο!... Τί δὲν θὰ ἐσώζετο ἂν τὴν ἄκουαν!... Πόσο εὐτυχεῖς θὰ εἴμεθα!... Φαίνεται ἦταν ἀνώτερον τῶν δυνάμεων της... Καὶ ὁμως καὶ σ' αὐτὸ ἔκανε τὸ χρέος της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

ΜΗΗΜΟΣΥΝΟ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ. — ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ὡς κατακλεῖδα ὄλων, μόλις ἦλθε τὸ γλυκοχόραγμα, μόλις τὰ δεινὰ μας τόσο χρονῶν ἐπραγματοποιήθησαν, οἱ ἐλπίδες μας ἐδικαιώθησαν, οἱ πόθοι μας ἐξεπληρώθησαν, οἱ λαχτᾶρες μας ἐλάβαν σὰρκὰ καὶ ὄσφρα, μόλις ἀνέτειλε ὁ ἥλιος τῆς λευτεριάς καὶ ἡ Ἐλλάς μας ἀνέστη, ἡ «Κρητικὴ Ἀλληλεγγύη» Πειραιῶς ἐθεώρησε πρωταρχικὸ καθήκον τῆς νὰ καλέσῃ τοὺς Πάτριώτες καὶ Ἀθηναίους, ἀφ' ἑνός, σὲ πᾶσιμον μνημόσυνον τῶν ἀθανάτων ἡρώων μας ποῦ ἡ λατρευτὴ μας μάννα Κρήτη πρόσφερε στὸ βωμὸ τῆς γλυκειᾶς Πατρίδας καὶ τῆς πολυπόθητης λευτεριάς καὶ ἀφ' ἑτέρου,

στην έορτή τής «Έλευθερίας», πού θέλησε νά γιορτάση στίς 29 του Όκτωβρίου του 1944. Τό μνημόσυνο, σεμνό καί έπιβλητικό, σέ είδικό κενοτάφιο, έτελέσθη στόν ιερό ναό του Προφήτου Ήλιου, χαροστατοῦντος του έξαρίστου Μητροπολίτου Κρήτης κ. Βασιλείου καί ή έορτή τής «Έλευθερίας» στήν «Κρητική Στέγη».

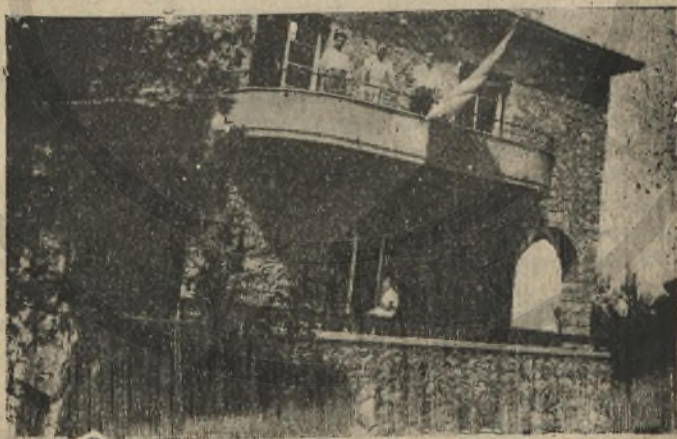
Καί τό μνημόσυνο καί τή γιορτή έτίμησαν όλαί αι Άρχαί του Πειραιώς, αντιπρόσωποι τών ξένων Συμμάχων Δυνάμεων, οι οργανώσεις του Πειραιώς (πατριωτικάί επαγγελματικάί, θυμάτων, αναπήρων κ.λ.π.), τό Διοικ. Συμβούλιον τής Ε. Κ. Ο., πού κατέθεσε καί βαρύτιμο στεφάνι από δάφνες, καί πλήθος κόσμου.

Έπιμνημόσυνο λόγο εις τόν ναό έξεφώνησε ο κ. Μάνος Τζατζάνης, έξάρας τίς θυσίες τής Κρήτης, τόν ήρωισμό τών τέκνων τής καί τάς υποχρεώσεις πού δημιουργεί γιά τούς έπιζήσαντας ή θυσία τών άπελθόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ «ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ».

Στή συνέχεια τής δράσεώς της ή «Κρητική Άλληλεγγύη» σκοπεύει: 1) Νά θέση τό συντομώτερο σέ λειτουργία τό αναρρωτή-

Ή μία από τίς δύο βίλλες τής Έκάλης πού έστέργσαν εις κατασκευάσεις τής Κ. Α. τό 1945 καί πού θά στεγάση τό μόνιμο αναρρωτήριό της.

Ή μία από τίς δύο βίλλες τής Έκάλης πού έστέργσαν εις κατασκευάσεις τής Κ. Α. τό 1945 καί πού θά στεγάση τό μόνιμο αναρρωτήριό της.

Ή μία από τίς δύο βίλλες τής Έκάλης, παρά τίς παρουσιαζόμενες τεράστιες δυσχέρειες, οικονομικές κυρίως.

2) Νά διοργανώση καί πάλιν κατασκηνώσεις στην Έκάλη, γιά τὸ ἐρχόμενο καλοκαίρι, γιά 500 τοῦλάχιστον Ἰκρητικὸπουλα.

3) Νά κάμη, μέσα στό καλοκαίρι, ἐκδρομὴ—προσκύνημα στήν αἱματοβαμένη, δοξασμένη, ἡρωϊκὴ Κρήτη μας, καί ἴσως ἐπένδῃσι τῶν παιδιῶν τῶν καταστρεμμένων ἀπὸ τοὺς βαρβάρους κατακτητῆς χώριῶν τῆς καί.

4) Νά ἐρχεται πάντα ἀρωγός ὅπου οἱ ἀνάγκες τῶν συμπατριωτῶν μας τὴν κάλοῦν καί ὅπου ἡ δική τῆς φιλόανθρωπη καί στοργικὴ διορατικότης νομίζει, καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια καί τάσσοντας ὅλο καὶ νέους σκοποὺς καί καινούργιες ἐπιδιώξεις, μὲ μοναδικὸ τῆς πάντα σύνθημα: τὴν ἀγάπη, τὴν ὁμόνοια καί τὴν ἀλληλεγγύη: γιά τὴν θεραπεία, τὴν ἀνάρθωσι, τὴ δόξα καί τὸ μεγαλεῖο τῆς ΚΡΗΤΗΣ καί τῆς ΕΛΛΑΔΑΣ μας...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αυτή είναι ή ιστορία και ό άπολογισμός της «Κρητικής Άλληλεγγύη» στά τρία χρόνια της σκλαβιάς μας και ως σήμερα. Ιστορία άληθινή και άπολογισμός που στηρίζεται στην πραγματικότητα και σ' έπίσημα κι' αυθεντικά στοιχεία.

Θά γεννηθή ίσως τό έρώτημα: Ποιοί, πώς και με τί μέσα κατορθώσατε όλα αυτά;

Και άπαντούμε: Λίγοι άνθρωποι με την θέλησι και την πίστι τους, με την ενέργεια και την έργασία τους, με τον άγώνα και την θυσία τους, που τους ένίσχυσαν και τους έδιδαν τά μέσα ό Ε. Ο. Χ. Α. Πειραιώς, ό Δ. Ε. Σ. και τά 600 περίπου μέλη και οι λοιποί φίλοι, δωρητάι και ευεργέται, Κρήτες και μή, της «Κρητικής Άλληλεγγύης».

Σ' αυτούς όλους, δηλαδή στους συνεργάτες μου, στην Διοίκηση: Άρχοντάκι Πιπίνα, Άντιπρόεδρο, Μαραγκάκι Κατίνα, Γεν. Γραμματέα, Σέργιο Έμμαν., Ταμιά, Κουμή Έλευθ., Γραμματέα, Άνδραδάκι Μοίρα, Βαγιονή Έλπίδα, Κεραμπού Κατ., Λαγουδάκι Έλένη, Όρφανού Κατίνα, Πειρουνάκι Σοφία και Σιφαλάκι Άννα (μαζί με την άείμνηστη Πασπαλάκι Ιωάννα), μέλη του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου: Κεραμπού Κατίνα, Άντιπρόεδρο, Κουμή Έλευθερία, Γεν. Γραμματέα, Σέργιο Έμμ., Ταμιά, Τσισκάκι Μαρία, Γραμματέα, Άνδρουλιδάκι Πελαγία, Βαγιονή Έλπίδα, Βασούχα Έμμ., Κανδηράκι Γεώργιο, Καπνάκι Γεώργιο, Κουτσουδάκι Σοφία, Λεβάντα Ευαγγελία, Μανωλακάκι Στέλιο, Μανωλαράκι Μαρία, Μαυρακάκι Κων)τίνο, Πανταλό Γεώργιο, Παπαγρηγοράκι Ιωάννη, Παπαθαντωνάκι Έμμαν., Προυκάκι Εύθύμιο και Σταματάκι Δήμητρα, μέλη του δευτέρου Δ. Συμβουλίου. Στά μέλη της «Κρητικής Άλληλεγγύης». Στά στελέχη της κατασκηνώσεως. Στό Έθελοντικό προσωπικό των Συσσιτίων. Στους φίλους δωρητές και ευεργέτες. Σ' όλη την Πειραιάκη κοινωνία. Στόν Ε. Ο. Χ. Α. Πειραιώς. Στόν Διεθνή Έρυθρό Σταυρό και στους ευγενείς φιλέλληνες ξένους, αισθάνομαι την ύποχρέωσι και έπαινελοόμια της ευκαιρίας για άλλη μιιά φορά, κατά τον έπισημότερο τρόπο και με τό δημοσίευμα τούτο να τους επαινέσω, να τους ευχαριστήσω θερμά και να τους έκφράσω την άπέραντη ευγνωμοσύνη μου, που πιστεύω πως είναι έπαινοι, ευχαριστίαι και ευγνωμοσύνη όλων των παιδιών των συσσιτίων μας και εκείνων που έδωργεπήθη

καν, Κρητῶν καὶ μὴ, καὶ τῆς Κρητικῆς παροικίας τοῦ Πειραιῶς
καὶ τῆς Κρήτης μας καὶ τοῦ Ἔθνους ὀλοκλήρου.

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἔργον, ὡς τώρα, τῆς «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης»
τοῦ Πειραιῶς καὶ ἡ συμβολὴ τῆς εἰς τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν
τῆς φυλῆς μας καὶ γιὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς λευτεριᾶς μας, τῆς νίκης
μας καὶ τῆς εἰρήνης.

Στοὺς ἀναγνώστας, στοὺς συμπατριώτας, στοὺς Πειραιεῖς,
στοὺς πανέλληνες καὶ τὴν Ἱστορίαν ἐναπόκειται νὰ τὸ κρίνουν.

Πειραιεύς, Μάρτιος 1946.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΤΖΑΤΖΑΝΗΣ

Πρόεδρος «Κρητικῆς Ἀλληλεγγύης»

0000 APR 2000

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 2.000

